

Z državnim zakonom leta 1892., drž. zak. št. 142, se je pa posrečilo, pljučno kugo skoraj popolnem vstrebati. To delo se je pričelo in izvršilo z največjo strogostjo vsa za pljučno kugo obolela goveda je bila pobita ter je bilo v dobi od 10. oktobra 1892. do konca 1894. leta uničenih 18.635 glav v cenilni vrednosti 2.742.988 gld., za kar se je po pogodbi izplačalo iz državnega zaklada 1.558.786 gld. odškodnine. Temu postopanju pa se je zahvaliti tudi, da je pljučna kuga v Avstriji skoraj popolnem ponehala.

Čeravno je narodno-gospodarska korist vredjenega živinskega zavarovanja popolnem očividna, se je vendar treba ozirati na več okoliščnosti, osled katerih je deželno zavarovanje živine ne malo obtežljivo in ki jih je treba dobro premisliti.

Znamenita in za rešitev tega vprašanja zelo mero-dajna je razlika med zavarovanjem proti toči in med živinskem zavarovanjem, katera obstoji v tem, da se v prvem slučaju nezgoda ne more odvrniti, dočim pri živini, v kolikor ne nastanejo gotove hitro odločilne kužne bolezni, ne le skrbna in dobra postrežba ter krmenje in pa skrb za pravočasno zdravljenje more odvrniti nesrečo, temveč se take nesreče tudi iz dobičkarskega namena kar naravnost morejo prouzročiti.

Živinsko zavarovanje pridržuje si vsled tega posebne naredbe, da varuje svoje člane pred lahkomišljenostjo in prevaro in iz tega tudi sledi, zakaj se iz ene strani toliko kmetskih gospodarjev — in med temi posebno premožnejši, kateri morejo dati svoji živini boljšo strežbo, — pomišlja udeležiti se kake živinske zavarovalnice, iz druge strani pa delovanje živinskih zavarovalnic, če je zavarovalno ozemlje razsežno, kar je samo ob sebi želeti iz ekonomičnih ozirov, ni toliko uspešno kakor pri zavarovanju proti toči, kajti pri razsežnosti ozemlja je obtežena zadostna kontrola zavarovancev ter pomnožena nevarnost, da se vsled zanikernosti ali iz hudobnega namena prouzročujejo in množé izgube. Če se torej zaradi takih razmer morajo izdati bolj zapleteni zavarovalni pogoji, katerih preziranje prouzroči izgubo odškodnine, podana je s tem nesolidnim društvom posebno lepa prilika za zlorabo teh pogojev, sosebno torej za samovoljno prikrajševanje ali odrekanje zahtevanih odškodnin; ravno v tem pa, ker se kmetijski gospodarji bojé, da bi se take nepravilnosti vtegnili pripetiti in ker se je že večkrat dogodila taka zloraba, leži glavni vzrok, da se toliko gospodarjev ne more sprijazniti z zavarovanjem z živine.

V Avstriji ostalo je do sedaj prezuspešno vse prizadevanje za vpeljavo obligatornega z državnim zakonom vredenega živinskega zavarovanja, oziroma obligatornih deželnih zavarovanj živine.

Na podstavi § 41. splošnega avstrijskega zakona glede živinskih kug z dne 29. februarja 1880. l. nastali so na Tirolskem, Moravskem in Dolnjeavstrijskem deželni zakoni, in sicer na Tirolskem o ustanovitvi zaklada za živinske kuge v svrhu hitrejšega zatiranja pljučne kuge in smrkavosti; na Moravskem o povzdigi reje goveje ži-

vine, in zavarovanja goveje živine, in na Dolnjeavstrijskem o ustanovitvi zakladov za živinske kuge v svrhu hitrejšega zatiranja smrkavosti in vraničnega prisada kopitarjev, pljučne kuge, vraničnega prisada, perečega ognja in kužne pljučnice (tuberkuloze) pri govedih.

Ko je zadobil veljavnost zakon o zatiranju pljučne kuge za vso državo, stopili so iz veljavnosti deželni zakoni glede pljučne kuge, in to je na Moravskem dalo povod, da je bil deželni zakon popolnem razveljavljen, dočim so na Tirolskem določbe deželnega zakona glede smrkavosti ostali v veljavi; na Dolnjeavstrijskem pa so se pozneje namesto pljučne kuge s zakonom leta 1894. vsled poginjanja govedi za telečjo mrzlico prouzročene izgube privzela v zavarovanje.

Po zakonu za Tirolsko odškodovale so se v vseh slučajih štiri petine cenilne vrednosti ter se je zaklad za živinske kužne bolezni vzdrževal s pobiranjem po 1 krajcarja od vsake glave govedi, in po 6 kr., od vsakega konja.

Dolnjeavstrijski zakon odmerja odškodnino v vseh slučajih z osem desetimi cenilne vrednosti. Zaklad se ustanavlja s priklado, katero pobirajo občinska predstojništva, in sicer od konj po 10 kr., od govedi po 10—20 kr.

(Dalje sledi.)

Mojsterski tečaji za stavbene mizarje, krojače in čevljarje.

Po naročilu c. kr. trgovskega ministerstva priredi c. kr. tehnologiški obrtni muzej na Dunaji tudi v letu 1898 mojsterske tečaje, in sicer za stavbene mizarje, za krojače in čevljarje. V tečaju za mizarje se bode poučevalo o delavnicah, o predložitvi proračunov in ponudb o tehnologiji pomočnih sredstev in o orodji in strojih za obdelovanje lesa. V tečajih za krojače in čevljarje se bo poučevalo s prikrojevanji, jemanji mere, izvrševanju krojnih vzorcev, izdelovanju čevljev s stroji in razun tega v vseh treh tečajih v strokovnem risanju, obrtnem knjigovodstvu in kalkulaciji. Tečaji za mizarje so štirikrat v letu in trajajo po 8 tednov. Oni za krojače in čevljarje so po štiri ali petkrat v letu in trajajo po 6 tednov. Za vsprejem v te tečaje morejo prositi mojstri in pomočniki, če jih priporoči občinski urad in zadruga ali kako strokovno društvo. Mojstri imajo prednost pred pomočniki. Starost prositeljev mora biti med 24. in 45. letom in morajo biti vojaščine prosti. Prošnje za vsprejem v tečaje je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja (Dunaj IX/2, Währingerstrasse 59). V prošnji se mora navesti starost, kako dolgo je prositelj že mojster ali pomočnik, v katero trgovsko in obrtniško zbornico je pristojen in v krajih, kjer ni železniške postaje, najbližjo železniško postajo. Pri prošnjah za čevljarski tečaj je navesti tudi občevalni jezik. Učnina znaša v tečajih za stavbene mizarje 40 gld. v onih za krojače in čevljarje 25 gld., vpisnina pa 2 gld. Manj premožnim se omogoči obisk tečajev z oproščenjem učnine in pode-

litvijo ustanov. Prošnje za vproščenje učnine je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja, one za ustanove je pa nasloviti na c. kr. trgovinsko ministerstvo, vložiti pa pri imenovanem ravnateljstvu in jim razun že omenjenega priporočila priložiti tudi ubožno spričevalo; mojstri naj priložijo tudi obrtni list.

Ustanove pri mizarskih tečajih znašajo za obiskovalce, ki stanujejo na Dunaji 80 gld. za mojstre, in 70 gld. za pomočnike, za vnanje obiskovalce po 120 gld. za mojstre, in 96 gld. za pomočnike. Pri tečajih za čevljarje in krojače pa za na Dunaji stanujoče obiskovalce 60 gld. za mojstre, in 50 gld. za pomočnike, za vnanje obiskovalce 90 gld. za mojstre in 70 gld. za pomočnike. Razun tega se vnanjim stipendistom povrne tudi vožnja v tretjem razredu osebnega vlaka na Dunaj in nazaj. Komur se podeli ustanova, ta je ob enem oproščen učnine, vpisnino plača pa vsakdo. Prošnje na ravnateljstvo c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja so kolka proste, tudi one na c. kr. trgovinsko ministerstvo, če jim je priloženo ubožno spričevalo. Prošnje za vsprejem v jednega teh tečajev se vložijo lahko vsak čas. Razglasilo o teh tečajih je vsakemu na ogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Poučni in zabavni del.

Ivan Durak.

(Povest, ruski spisal Lev. Tolstoj.)

I.

V neki deželi je živel bogati kmet. Imel je tri sinove: Semjon — vojaka, Taras — debeluha in Ivan — norca in mutasto hčer Malanjo. Vojak Semjon je šel v vojsko, carju služiti, Taras — debeluh v mesto k trgovcu, učiti se trgovstva, Ivan — norec pa je ostal z mutasto svojo sestro doma, da bi pomagal očetu polja obdelovati. Zaslužil si je Semjon — vojak premoženje, dospel do visoke službe in se oženil s hčerjo nekega plemenitaša. Dohodki so mu bili veliki, posestvo precejšno, pa vender ni mogel izhajati, kar je zaslužil mož, to je zapravila žena, in denarja ni bilo nikoli pri hiši. Prišel je Semjon — vojak na svoje posestvo, pobirati dohodke. Tedaj mu reče oskrbnik: Nimam od nikoder vzeti; mi nimamo živine niti orodja, ne konj, ne krav, ne pluga, ne brane, treba je vse prej kupiti, potem bomo imeli tudi dohodke.

Tedaj se poda Semjon — vojak k očetu: Ti si bogat, oče, pravi Semjon, a meni nisi ničesar dal. Daj mi tretjino svojega imetja, da bom uravnal svoje gospodarstvo. Stari mu odgovori na to: Ti mi nisi pri hiši prav nič pomagal, čemu ti naj dam tedaj tretjino? To bi bilo za Ivana in za deklico razžaljivo. Semjon pa reče: Aj, saj on je neumen, ona pa je gluha, čemu jima bodo premoženje? Stari mu reče na to: kakor bo rekel Ivan. Ivan pa reče: Nu, zastran mene, naj vzame.

Semjon — vojak je vzel svoj delež, uravnal ž njim svoje posestvo ter šel zopet carju služiti.

Taras — debeluh si je pridobil v mestu mnogo denarja, oženil se s hčerjo nekega trgovca, pa vse je še bilo premalo; prišel je k očetu in rekel: Daj mi moj delež. Pa stari ni hotel dati Tarasu deleža: Ti nam nisi nič pomagal, reče mu, kar imamo pri hiši, pridelal je Ivan. Tudi njemu in deklici se ne bi zdele prav s teboj deliti. Taras pa reče: Zakaj mu bo neki, on je neumen; oženiti se ne more, nobena ga noče vzeti, in mutasta hčerka potrebuje ravno tako malo. Ivan, reče, daj mi polovico žita in belega žrebca, katerega je vendar škodo rabiti za oranje.

Zastran mene, reče Ivan smeje se, jaz nimam nič zoper to. Tako je dobil tudi Taras svoj delež. Žito je peljal v mesto, odpeljal tudi belca, in Ivanu je ostala samo stara kobila, s katero je kakor prej oral in za svoje starše skrbel.

II.

Jeza popade peklenškega poglavarja, ko zve, da se niso sprli bratje pri delitvi, ampak da so šli v miru vsak k sebi. Takoj pokliče tri hudobce.

Čujte, reče, kaj vam povem. Na zemlji živijo trije bratje, Semjon — vojak, Taras — debeluh in Ivan — norec. Ne prepirajo se mej seboj, ampak živijo prav mirno in delijo vse premoženje mej seboj. Posebno mi dela preglavice Ivan, ki je neumen. Napravite se vsi na delo ter mi jih tako razkačite, da si bodo drug drugemu oči izkopali. Boste-li storili? Gotovo, odgovorijo hudobci. Kako pa boste pričeli? E no, rečejo, začeli bomo tako-le: delali bomo tako dolgo, da ne bodo imeli ničesar več jesti; potem jih bomo spravili na jeden kraj in tako se bodo že sprli. Dobro reče poglavar; vidim, da razumete stvar. Pojdite tedaj in ne vrnite se poprej, dokler ne napravite sovraštva med onim tremi, sicer vam snamem kožo.

Hudobci se podajo v močvirje in se začnejo posvetovati, kako se naj lotijo dela; prepirajo se in pričkajo, vsak je hotel kolikor mogoče delati, in nazadnje sklenejo, da bodo srečkali, kateri bo prevzel tega ali onega brata. Ako bi kateri izmed njih prej svoj smoter dosegel kakor drugi, potem mora tema pomagati. Žrebajo tedaj in določijo dan, kedaj se morejo zopet v močvirju zbrati in se pogovoriti, kateri da je že svojo delo končal in kateri še potrebuje pomoči.

Določen dan je nastopil, in hudobci se zberó, v močvirju, kakor so se dogovorili. Pripovedujejo jeden drugemu, kako se jim je godilo. Prvi hudobec, kteremu je bil odločen Semjon — vojak, poročal je tako-le: Svojo nalogo sem srečno rešil, jutri bo prišel Semjon k svojemu očetu. Kako si pa začel? vprašata tovariša.

Ej no, ohrabil sem Semjona tako, da je obljubil svojemu carju spraviti ves svet pod njegovo oblast. Tedaj je postavil car Semjona svoji vojski na čelo ter ga poslal, naj potolče indijskega carja. Vojski se snidete, jaz pa sem zmočil prejšnjo noč v Semjonovem taboru ves smodnik,